

PROGRAM AUTORSKI

MIEJSCE I ROLA GIER I ZABAW RUCHOWYCH W PROCESIE WYCHOWANIA

**RYSZARD SZYBAJŁO
DYREKTOR
POWIATOWEJ BURSYP SZKOLNEJ
W CZŁUCHOWIE**

PROGRAM AUTORSKI

MIEJSCE I ROLA GIER I ZABAW RUCHOWYCH W PROCESIE WYCHOWANIA

I. REALIZACJA PROGRAMU

REALIZATOREM PROGRAMU JEST DYREKTOR
POWIATOWEJ BURSYP SZKOLNEJ W CZŁUCHOWIE –
RYSZARD SZYBAJŁO

OSOBY WSPOMAGAJĄCE:

➤ **WYCHOWAWCY POWIATOWEJ BURSYP SZKOLNEJ
W CZŁUCHOWIE**

II. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

II SEMESTR ROKU SZKOLNEGO 2005/2006

III. KOGO OBEJMUJE PROGRAM?

PROGRAM OBEJMUJE WYCHOWANKÓW POWIATOWEJ
BURSYP SZKOLNEJ W CZŁUCHOWIE – DZIEWCZĘTA
I CHŁOPCÓW ZE SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH
I PONADGIMNAZJALNYCH W WIEKU OD 13 – 20 LAT

IV. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE REALIZACJI PROGRAMU

1. Jako dyrektor placówki opiekuńczo – wychowawczej, jaką jest bursa, zastanawiam się często, co jest najważniejszym elementem w procesie wychowania. Niewątpliwie ważne są różnorodne działania wychowawcze, takie jak profilaktyka,

edukacja zdrowotna, rozwijanie zainteresowań, wspomaganie procesu edukacyjnego wychowanków i inne.

Sądzę, że bardzo istotne jest właściwe zagospodarowanie czasu wolnego wychowanków. Można to zrobić również przez wprowadzenie do oferty wychowawczej gier i zabaw ruchowych – jako jednych z wielu form aktywności fizycznej.

Zabawa, w jej różnych odmianach, jest podstawową i dominującą formą działalności oraz przejawem aktywności i pasji działania. Jest ona, obok nauki i pracy, składową życia człowieka w jego osobniczym rozwoju. Występuje w całym życiu człowieka. Mając w nim swoje miejsce, ustępuje je nauce, zajmującej czołową pozycję w procesie wzrastania i przygotowania do życia, a potem pracy, która jest główną formą działalności człowieka w okresie jego dojrzałości.

Johan Huizinga w swym interesującym studium pt. „Homo ludens”, poświęconym zabawie jako źródłu kultury, dochodzi do przekonania, **że zabawa to „dobrowolne działanie lub zajęcie, wykonywane w obrębie pewnych, ustalonych granic czasu i miejsca, według dobrowolnie przyjętych, lecz bezwarunkowo wiążących reguł; cel jej jest w niej samej, towarzyszy jej uczucie napięcia i radości oraz świadomość czegoś innego niż zwyczajne życie”**, dodając, że zabawa **„jest czynnością, z którą nie łączy się żaden interes materialny, przez którą żadnej nie można osiągnąć korzyści...”**

Według Romana Trzeźniowskiego **„zabawa jest jedną z form działalności człowieka, występującą we wszystkich okresach jego życia, w której angażując się z całą pasją – pragnie znaleźć okazję do rekreacji i wypoczynku, odprężenia psychicznego i fizycznego, przyjemności i rozrywki, radości, ciepła i uśmiechu oraz zapomnienia o codziennych troskach i kłopotach”**.

Uważam, że warto wprowadzać do oferty zajęć w ramach czasu wolnego właśnie gry i zabawy. Głównie dlatego, iż zabawa ubarwia życie, czyni je radośniejszym i przyjemniejszym, daje uczucie relaksu, mobilizuje do dalszego wysiłku w szkole oraz – co jest szczególnie ważne

sprzyja ogólnemu wychowaniu, opanowywaniu wiedzy i różnych umiejętności, rozwoju zdrowia fizycznego i psychicznego, a także zbliżaniu ludzi do siebie.

Podjęcie problemu zabawy jest ważne również z tego względu, iż prawie każdej zabawie towarzyszy ruch pod różną postacią oraz że wyzwala ona spontaniczną aktywność ruchową bez względu na stan zdrowia, samopoczucie, umiejętności ruchowe, a także warunki ogólnego rozwoju człowieka.

2. Zabawy i gry ruchowe

Zabawy i gry ruchowe stanowią jedną z najbardziej interesujących form zabawowych dzieci i młodzieży. Opierają się one na różnych postaciach ruchu, mają swoje określone zasady. Każda z nich ma swój początek i zakończenie oraz fabułę, treść ruchową oraz swoistą organizację.

Według Romana Trześniowskiego „**zabawy i gry ruchowe odgrywają przede wszystkim rolę bodźca fizycznego, oddziałującego na fizyczną stronę osobowości człowieka, co powoduje, że są jednym z najbardziej uniwersalnych środków wychowania fizycznego. Równocześnie dają możliwość oddziaływania na psychiczną i umysłową stronę osobowości oraz sprzyjają nerwowemu odprężeniu i czynnemu wypoczynkowi**”.

Zabawy i gry ruchowe wszechstronnie oddziałują na ustrój, przyczyniając się do podnoszenia jego wydolności oraz wszechstronnej sprawności fizycznej. **Podnoszą one wydolność wielu układów i narządów, zwłaszcza układu mięśniowego i nerwowego, krążenia i oddychania, przemiany materii itp., a także rozwijają wszystkie cechy motoryki: siłę, szybkość, zręczność, wytrzymałość oraz umiejętności ruchowe, mające zastosowanie w codziennej działalności człowieka.**

V. CELE I FUNKCJE PROGRAMU

Cel ogólny:

Wychowanek rozwija swoją osobowość w sferze fizycznej i psychicznej poprzez aktywne spędzanie czasu wolnego.

Cele szczegółowe:

- Wprowadzenie radosnego nastroju
- Integracja grup wychowawczych
- Polepszenie stanu zdrowia wychowanków
- Stwarzanie możliwie najlepszych warunków do czynnego wypoczynku
- Wspomaganie ogólnego rozwoju wychowanków
- Rozwijanie sprawności fizycznej
- Kształtowanie pozytywnych cech charakteru – zwłaszcza samodyscypliny, umiejętności współdziałania i współzawodnictwa

FUNKCJE:

- **Funkcja wychowawcza prosomatyczna** – wytworzenie określonych postaw i nastawień wobec ciała i jego potrzeb
- **Funkcja wychowawcza prospołeczna** – kształtowanie postaw kultury bycia, umiejętności współpracy, współzawodnictwa, obowiązkowości
- **Funkcja poznawcza** – przekazywanie wiedzy w zakresie zdrowia i higieny
- **Funkcja zdrowotno – higieniczna** – zwiększenie odporności ogólnej organizmu, przekazywanie wiadomości z zakresu profilaktyki zdrowotnej, higieny
- **Funkcja kształtująco – estetyczna** – troska o ładną budowę ciała, kształtowanie prawidłowej postawy ciała

- **Funkcja utylitarna** – zastosowanie nabytej wiedzy i umiejętności w życiu codziennym, pracy zawodowej, sporcie i zabawie
- **Funkcja twórcza** – eksponowanie swoich pomysłów w doborze różnorodnych form ekspresji ruchowej, tworzenie nowych sposobów działania, samodzielne rozwiązywanie problemów, podejmowanie twórczych działań organizacyjnych
- **Funkcja wypoczynkowa** – uwzględnianie aspektów zdrowotnych, wypoczynkowych, rozrywkowo – kulturalnych, aktywnych form spędzania czasu wolnego, rozładowywanie napięcia psychicznego

VI. FORMY REALIZACJI PROGRAMU

1. Cykl zajęć grupowych – według scenariuszy gier i zabaw ruchowych Romana Trześniowskiego „Zabawy i gry ruchowe”

- **Zabawy ze śpiewem**
- **Zabawy i gry orientacyjno – porządkowe**
- **Zabawy i gry na czworakach**
- **Zabawy i gry z dźwiganiem i mocowaniem**
- **Zabawy i gry bieżne**
- **Zabawy i gry rzutne**
- **Zabawy i gry kopne**
- **Zabawy i gry skoczne**
- **Wyścigi konkursowo – turniejowe**
- **Gry drużynowe**

Osoby odpowiedzialne:

Dyrektor, wychowawcy grup

Termin realizacji:

II semestr 2005/2006

2. Zakończenie programu

- Ankieta ewaluacyjna
- Wnioski
- Podsumowanie realizacji programu

Opracowanie:

.....

**Program zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną
Powiatowej Bursy Szkolnej w Człuchowie w dniu .....**

Rada Pedagogiczna:

.....
.....
.....
.....
.....

ANKIETA EWALUACYJNA

FORMULARZ ZREALIZOWANYCH ZAJĘĆ SPORTOWYCH

❖ W skali 1 – 5 (gdzie 5 to najwyższa nota) ocen następujące elementy zajęć zakreślając ocenę. Podaj krótkie jej uzasadnienie.

1. Przebieg i forma zajęć:

1   2   3   4   5

Uwagi: .....

2. Sposób prowadzenia zajęć przez:

.....

1   2   3   4   5

Uwagi: .....

3. Stopień atrakcyjności zajęć:

1   2   3   4   5

Uwagi: .....

4. Spełnienie oczekiwań:

1   2   3   4   5

Uwagi: .....

5. Użyteczność zajęć – odpowiedz krótko na poniższe pytania:

- **Który z elementów zajęć uważasz za najbardziej dla siebie interesujący?**

.....
.....
.....

- **Który z elementów zajęć uważasz za niepotrzebny?**

.....
.....
.....

- **Inne uwagi:**

.....
.....
.....

***Dziękuję za udzielone
odpowiedzi***